

รายงานสรุปการอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้
กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ.....นางสาวเนตรนภา.....นามสกุล.....ภาควิเศษ
ตำแหน่ง.....นักวิชาการเกษตรชำนาญการ.....กลุ่ม/ฝ่าย.....กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน.....
หลักสูตร/หัวข้อเรื่องอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้.....
Digital Multicounty Workshop on Agroecological Systems
สถานที่อบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้.....Virtual workshop training.....
หน่วยงานที่จัดฝึกอบรม/ประชุม/สัมมนา.....สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ
ตั้งแต่วันที่ 14 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2564 ถึงวันที่ 16 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2564

เพื่อ ☒ อบรม ☐ สัมมนา ☐ อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 สิ่งที่ได้รับจากการอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้

2.1 รายงานสรุปเนื้อหาสาระสำคัญในการอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้

ที่มาและความสำคัญ

ระบบเกษตรเชิงนิเวศ (Agroecological systems) คือ รูปแบบการบูรณาการการเกษตร หรือ การเกษตรแบบผสมผสาน โดยใช้แนวคิดและหลักการทางนิเวศวิทยาและสังคมควบคู่ในการออกแบบและจัดการการเกษตรและระบบการผลิตอาหารแบบยั่งยืน โดยการเพิ่มประสิทธิภาพความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งมีชีวิต และธรรมชาติ ในขณะเดียวกันยังคำนึงถึงการเข้าถึงอาหารอย่างเท่าเทียมทางสังคม โดยสามารถใช้ ทางเลือกในการผลิต และบริโภคอาหาร ลักษณะสำคัญของระบบเกษตรเชิงนิเวศ คือ การมุ่งเน้นในมิติทาง เศรษฐกิจและสังคมอย่างชัดเจน โดยการเน้นถึงสิทธิของผู้หญิง เยาวชน และชนพื้นเมือง และเน้นความ สนใจต่อการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ (climate change adaptation) รวมถึงการกระจาย ตัวการผสมผสาน การควบคุมศัตรูพืช การหมุนเวียนสารอาหาร การควบคุมน้ำ และวิธีการกักเก็บคาร์บอน ระบบเกษตรเชิงนิเวศมีบทบาทสำคัญในการสร้างระบบอาหารที่ยั่งยืน เพื่อประโยชน์ของประชากรโลก ลด ต้นทุนการผลิต เพิ่มคุณภาพและปริมาณอาหาร และเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรรายย่อย

การระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรและห่วงโซ่อุปทานในรูปแบบการขาดแคลนอาหารและราคาที่พุ่งสูงขึ้น ระบบอาหารที่ครอบคลุมทางสังคม ความยืดหยุ่นทางนิเวศวิทยา และระบบอาหารในพื้นที่เฉพาะ จึงมีความสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้านอาหาร การทำการเกษตรในรูปแบบ เกษตรเชิงนิเวศสามารถมีบทบาทสำคัญต่อการผลิตอาหารที่ปลอดภัย ซึ่งช่วยภูมิคุ้มกัน พื้นฟูฟาร์มขนาดเล็ก ส่งเสริมวิธีการผลิตสัตว์ทางเลือก และส่งเสริมการเกษตรในเมือง (urban agriculture)

มิติทางสังคมนั้นได้มีการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรในรูปแบบระบบเกษตรเชิงนิเวศเพื่อตอบสนองความท้าทายด้านความมั่นคงทางอาหาร (food security) การหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ การจ้างงาน และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ (climate change adaptation) การประชุมเชิงปฏิบัติการนี้เน้นหลักการสำคัญของแบบอย่างทางเกษตรในรูปแบบระบบ เกษตรเชิงนิเวศที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มประเทศสมาชิกองค์กรเพิ่มผลผลิตแห่งเอเชีย (Asian Productivity Organization – APO) และวิธีการที่ช่วยในการทำฟาร์มขนาดเล็กหรือแปลงเกษตรกรราย

ช่วยลดความเสี่ยงในการผลิตสินค้าทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน และในขณะเดียวกันมีการส่งเสริมมาตรฐานความปลอดภัยและข้อกำหนดด้านคุณภาพอื่น ๆ

องค์ประกอบและหลักการของการเกษตรในรูปแบบระบบนิเวศเกษตรในบริบทของการระบาดของไวรัสโควิด-19

การระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งสัญญาณว่ามีการปฏิบัติต่อธรรมชาติแลความหลากหลายทางชีวภาพที่ไม่เหมาะสม และส่งผลตามมาเมื่อธรรมชาติถูกทำลาย ระบบการเกษตรที่ดีที่สุดที่จะสามารถรับมือกับความท้าทายนี้ในอนาคตได้ คือ การเกษตรในรูปแบบระบบนิเวศเกษตร

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีเทคโนโลยีสูงสามารถช่วยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรได้ แต่ด้วยคุณภาพของผลิตภัณฑ์ลดลง ทำให้ภูมิคุ้มกันที่จะอยู่รอดจากโรคระบาดลดลง

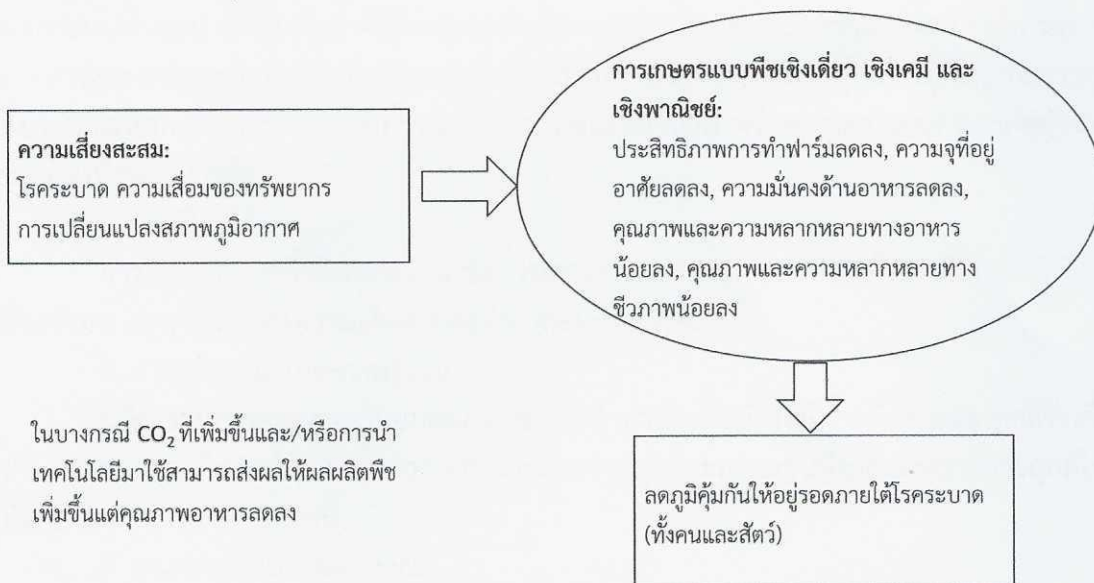
ตัวอย่างบริบทของการผลิตอาหาร

โลก: ทุกดอลลาร์ใช้จ่ายไปกับอาหาร แต่ส่วนน้อยที่ใช้จ่ายให้สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ

ประเทศจีน: จีนมีพื้นที่การเกษตรลดลงถึงร้อยละ 40 โดยที่ทางการเงินมีการลงทุนมากขึ้นถึงสามเท่าเพื่อการสร้างการเติบโตของประเทศ

ประเทศเวียดนาม: ในปี 2548-2559 เวียดนามมีอัตราการเติบโตของภาคการเกษตรอยู่ที่ร้อยละ 36.8 แต่ขณะเดียวกันนั้นการนำเข้าของปุ๋ยเคมีมีการขยายตัวถึงร้อยละ 43 และสารเคมีกำจัดศัตรูพืชร้อยละ 33.7

ความเสี่ยงสะสม – คุณภาพอาหาร – ความมั่นคงด้านสุขภาพ

เกษตรเชิงนิเวศ (Agroecological) คือ แนวคิดการทำการเกษตรแบบองค์รวมและสามารถเข้าใจได้ในหลายวิธี และสามารถนำไปใช้ได้อย่างยืดหยุ่นตามความเหมาะสม เช่น พื้นที่ สภาพแวดล้อม

คุณสมบัติของระบบเกษตรเชิงนิเวศ ประกอบด้วย 4 ด้านคือ

1. ผลผลิต (Productivity) โดยประเมินจากผลผลิตและรายได้
2. ความยั่งยืน (Sustainable) ความสามารถโดยรวมของระบบภายใต้ความเครียด/ แรงกดดันจากสภาพแวดล้อมภายนอก

3. ความมั่นคง (Stability) ความสามารถโดยรวมของระบบในผลผลิตคงเหลือภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

4. ความเท่าเทียม (Equality) การแบ่งปันผลประโยชน์สำหรับสมาชิกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในการจัดการระบบ

หลักการทางเกษตรเชิงนิเวศ ทางองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ได้ระบุองค์ประกอบสำคัญเป็น 10 ประเภท องค์ประกอบเหล่านี้เป็นแนวทางสำหรับผู้กำหนดนโยบายสาธารณะและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการวางแผนการจัดการและการประเมินผลของการเปลี่ยนผ่านสู่รูปแบบการเกษตรที่ยั่งยืนทั่วโลก

1. ความหลากหลาย

การกระจายการลงทุนเป็นหลักสำคัญในการเปลี่ยนผ่านระบบนิเวศเกษตรในแง่ของการสร้างความมั่นใจในความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการ ขณะเดียวกันก็มีการอนุรักษ์ปกป้องและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ

2. การงานร่วมกัน

การสร้างการทำงานร่วมกันช่วยปรับปรุงหน้าที่หรือฟังก์ชันสำคัญในระบบอาหารการปรับปรุงการผลิตและบริการระบบนิเวศหลายอย่าง

3. อย่างมีประสิทธิภาพ

การปฏิบัติทางการเกษตรเชิงนวัตกรรมการผลิตมากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรภายนอกน้อยลง ด้วยวิธีนี้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในการผลิตทางการเกษตรของโลกจะลดลง

4. ความยืดหยุ่น

ความยืดหยุ่นแสดงถึงความสามารถในการฟื้นตัวที่สูงของผู้คนชุมชนและระบบนิเวศหลังจากได้รับผลกระทบด้านลบ นี่คือหลักสำคัญในความสำเร็จของระบบอาหารและการเกษตรที่ยั่งยืน ระบบทางการเกษตรที่หลากหลายมีแนวโน้มที่จะมีความยืดหยุ่นมากขึ้นด้วยความสามารถในการกู้คืนจากการรบกวนมากขึ้นรวมถึงเหตุการณ์สภาพอากาศที่รุนแรง (เช่น ภัยแล้งน้ำท่วม หรือพายุเฮอริเคน) และต่อต้านการโจมตีของศัตรูพืชและโรคพืช

5. การรีไซเคิล

การรีไซเคิลมากขึ้นในระหว่างกระบวนการทางการเกษตรหมายถึงต้นทุนที่ลดลงที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น

6. การสร้างร่วมและความรู้ร่วม

นวัตกรรมทางการเกษตรตอบสนองต่อความท้าทายในท้องถิ่นได้ดีขึ้นเมื่อพวกเขาถูกสร้างขึ้นร่วมกันผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนั้นความสำคัญของความมุ่งมั่นของชุมชนท้องถิ่นต่อการประยุกต์ใช้และการพัฒนาระบบการเกษตรเหล่านี้

7. คุณค่าของมนุษย์และสังคม

การคุ้มครองและปรับปรุงวิถีชีวิตในชนบทความเสมอภาคและความเป็นอยู่ที่ดีของสังคมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบบอาหารและการเกษตรที่ยั่งยืน ระบบเกษตรเชิงนิเวศให้ความสำคัญกับคุณค่าของมนุษย์และสังคมเป็นพิเศษ เช่น ความเป็นธรรมการมีส่วนร่วม และความยุติธรรม

8. วัฒนธรรมและประเพณีอาหาร

จากการสนับสนุนอาหารที่ดีต่อสุขภาพตามประเพณี มีความหลากหลายและเหมาะสมทางวัฒนธรรมการเกษตร มีส่วนทำให้เกิดความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการที่ดีในขณะที่ยังคงรักษาสุขภาพของระบบนิเวศ

9. นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง

การเกษตรและอาหารที่ยั่งยืนต้องการกลไกการกำกับดูแลที่โปร่งใส มีความรับผิดชอบ และมีประสิทธิภาพในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับชาติ และระดับโลก กลไกการกำกับดูแลที่โปร่งใสสามารถเป็นข้อกำหนดในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ผู้ผลิตสามารถเปลี่ยนระบบของพวกเขาได้ตามแนวคิดและแนวทางปฏิบัติทางเกษตรระบบเกษตรเชิงนิเวศ

10. เศรษฐกิจแบบครบวงจร และความเป็นปึกแผ่น

เศรษฐกิจแบบครบวงจรหมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ในกระบวนการอื่น ๆ เศรษฐกิจประเภทนี้ซึ่งถือว่าเป็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงผู้ผลิตและผู้บริโภคกลับมาให้บริการการแก้ปัญหาที่จะอยู่ภายในขอบเขตระบบเกษตรเชิงนิเวศ

ปัญหาของรูปแบบการผลิตในปัจจุบัน

ระบบอาหารและการเกษตรในปัจจุบันประสบความสำเร็จในการจัดหาอาหารปริมาณมากสู่ตลาดโลก อย่างไรก็ตามผู้ผลิตอาหารเองอาจจะกำลังสร้างผลลัพธ์เชิงลบในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเนื่องจาก:

- ความเสื่อมโทรมของที่ดินน้ำและระบบนิเวศของโลก
- ปล่องก๊าซเรือนกระจกสูง
- การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ
- ความยากจนและการขาดสารอาหารในประเทศด้อยพัฒนาที่ยังมีอยู่ รวมถึงการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของโรคอ้วนและโรคที่เกี่ยวข้องกับอาหารในประเทศที่พัฒนาแล้ว
- แร่ก่อดันต่อวิถีชีวิตของเกษตรกรทั่วโลก

ปัญหาปัจจุบันหลายอย่างเชื่อมโยงกับ "อุตสาหกรรมเกษตร" ตัวอย่างเช่นการปลูกพืชเชิงเดี่ยวอย่างเข้มข้นและปริมาณการเพาะปลูกในระดับอุตสาหกรรม ซึ่งการเกษตรต้องพึ่งพาปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลงที่เป็นพิษ และส่งผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นเพิ่ม

การสร้างกลับความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและการปรับตัวในการมีส่วนร่วมของระบบเกษตรเชิงนิเวศในรูปแบบ "ฐานวิถีชีวิตใหม่" หรือ "ชีวิตวิถีใหม่" (New normal) หลังการระบาดของไวรัสโควิด-19

เนื่องจากเศรษฐกิจโลกตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มีอัตราการหดตัวมากที่สุด รวมถึงจำนวนของคนจนและอาหารที่ไม่ปลอดภัยที่มีเพิ่มมากขึ้น ผลกระทบนี้มีผลต่อการเกษตรรุนแรงมากขึ้น การเกษตรขนาดใหญ่ที่มีการใช้ทรัพยากรที่มาก ส่งผลถึงความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ ร่วมกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ประชากรโลกต้องประสบกับปัญหาที่ตามมาในอนาคต ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการปฏิรูประบบอาหารและพัฒนาฐานวิถีชีวิตใหม่ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุมมากขึ้น

ผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ต่อเกษตรกร

- ด้านงานและตลาดแรงงาน

การจำกัดการเคลื่อนไหวและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ลดลงโดยทั่วไป (ของแต่ละประเทศ) ได้ส่งผลกระทบต่อการเพิ่มอัตราการว่างงานในหลายสถานที่ มีการลดการส่งเงินจากสมาชิกในครอบครัวอย่างรวดเร็ว และบังคับให้แรงงานข้ามชาติกลับบ้าน การสูญเสียรายได้ของครอบครัวที่มีรายได้น้อยในพื้นที่ชนบทมักจะได้รับผลกระทบอย่างหนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทำให้การดำรงชีวิตและความมั่นคงด้านอาหารของพวกเขาตกอยู่ในความเสี่ยง รวมถึงความไม่พร้อมของแรงงานข้ามชาติที่มักมีบทบาทสำคัญในงานเกษตรกรรมที่ต้องใช้

แรงงานมาก เช่น การปลูกและการเก็บเกี่ยว การขาดแคลนแรงงานส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานอาหาร ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจในท้องถิ่นและความมั่นคงด้านอาหารได้

- ด้านตลาดสินค้าเกษตร

การผลิตสินค้าทางการเกษตร ขึ้นอยู่กับช่วงเวลา ถ้าหากไม่มีปัจจัยการผลิตในช่วงเวลาที่สำคัญในช่วงการเพาะปลูกอาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตได้

- การตลาดและห่วงโซ่

ตลาดโลกและห่วงโซ่อุปทานสำหรับสินค้าเกษตรค่อนข้างมีเสถียรภาพในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด-19 ใหญ่ จากข้อจำกัดและข้อบังคับด้านการเคลื่อนไหวนำไปสู่การปิดโรงแรม ร้านอาหาร ตลาด โรงเรียน และหน่วยงานของรัฐหลายแห่งเป็นการชั่วคราว โดยเฉพาะสินค้าเกษตรที่เน่าเสียง่ายได้รับผลกระทบจากวิกฤตครั้งนี้ โดยส่งผลให้ผู้บริโภคมีความต้องการเปลี่ยนไปสู่อาหารแปรรูปที่จัดเก็บได้ รวมทั้งเกษตรกรรายย่อยและเกษตรกรในครอบครัวประสบปัญหาอย่างมากในการหาตลาดสำหรับผลิตผลและราคาหน้าฟาร์มลดลงอย่างมาก

- สุขภาพและสารอาหาร

คนงานเกษตรกรรม (ผู้พยพ) จำนวนมากต้องเผชิญกับสภาพการทำงานที่ไม่ดี: ค่าแรงต่ำ ขาดการประกันสังคมและการรักษาพยาบาล เช่นเดียวกับข้อกำหนดด้านสุขอนามัยที่ไม่ดีพอ และสภาพการทำงานและการใช้ชีวิตที่แออัด สุขภาพของผู้บริโภคได้รับผลกระทบจากพฤติกรรมการบริโภคที่เปลี่ยนจากอาหารสดเป็นอาหารแปรรูปและประชากรบางกลุ่ม โดยเฉพาะคนจนในเมืองทำให้การเข้าถึงอาหารสดยากมากขึ้น พฤติกรรมการรับประทานอาหารที่แย่ลง เนื่องจากอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพ ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดภาวะที่มีอยู่ก่อนแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำหนักเกินและโรคอ้วน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีส่วนทำให้เกิดการลุกลามของโรคเรื้อรังและการเสียชีวิตที่เกิดจากโควิด-19

ความสำคัญของการเกษตรในรูปแบบระบบนิเวศเกษตร

แนวคิดและหลักการทางนิเวศวิทยาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพปฏิสัมพันธ์ระหว่างพืช สัตว์ มนุษย์ และสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงแง่มุมทางสังคมที่จำเป็นสำหรับระบบอาหารที่ยั่งยืนและยุติธรรม บนพื้นฐานของกระบวนการจากล่างขึ้นบน (bottom-up) และอาณาเขต ช่วยในการนำเสนอแนวทางแก้ไขตามบริบทสำหรับปัญหาในท้องถิ่น

นวัตกรรมเกษตรในรูปแบบระบบนิเวศเกษตรอยู่บนพื้นฐานของการร่วมสร้างความรู้ โดยผสมผสานหลักวิทยาศาสตร์เข้ากับความรู้ดั้งเดิมในทางปฏิบัติและความรู้ในท้องถิ่นของผู้ผลิต ด้วยการเพิ่มความเข้าใจและความสามารถในการปรับตัวของการเกษตรในรูปแบบระบบนิเวศเกษตร โดยให้อำนาจผู้ผลิตและชุมชนในฐานะตัวแทนหลักของการเปลี่ยนแปลง การเน้นย้ำความเท่าเทียมทางสังคม (การสร้างงาน & ด้านเพศ) รวมถึงการส่งเสริมตลาดท้องถิ่นและการแลกเปลี่ยนโดยตรงระหว่างผู้บริโภคและผู้ผลิต (การเพิ่มมูลค่าและอาหารที่หลากหลาย)

แนวคิดของการเกษตรในรูปแบบระบบนิเวศเกษตร ภายใต้แนวทางต่างๆ สามารถดำรงอยู่ได้ครบเท่าที่ประชากรกำลังมุ่งสู่ระบบอาหารที่ยั่งยืน โดยแนวทางปฏิบัติในการผลิต เช่น วนเกษตร บูรณาการปศุสัตว์-พืชไร่ เกษตรผสมผสาน ทำนาข้าวเปิดหรือปลูกข้าวและเลี้ยงปลา เกษตรเชิงอนุรักษ์ และวนเกษตร โดยมีมิติด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความหลากหลายทางชีวภาพ ความยืดหยุ่นของสภาพอากาศ เป็นต้น มิติทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ตลาดของเกษตรกร และการเพิ่มมูลค่า มิติทางสังคม ได้แก่ องค์กรชาวนา ขบวนการสังคม เป็นต้น

การส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบระบบนิเวศเกษตร เพื่อ วิถีชีวิตใหม่ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และครอบคลุมมากขึ้น

การสร้างงานแก่เกษตรกร

ระบบการเกษตรในรูปแบบระบบนิเวศเกษตร มีความหลากหลายและซับซ้อนสูง ขึ้นอยู่กับการจัดการอย่างระมัดระวังขององค์ประกอบต่างๆ ของระบบสังคม

- ความเป็นไปได้ในการสร้างงานในภาคเกษตรกรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถที่หลากหลาย ตั้งแต่ด้านนิเวศวิทยา การตลาด ไปจนถึงการพัฒนาชนบท

- จำเป็นต้องลงทุนด้านการศึกษาเพื่อให้คนรุ่นใหม่มีทักษะที่จำเป็นในการทำงานคุณภาพสูงและมีความรู้สูง

- จำเป็นต้องเชื่อมต่อการลงทุนที่มุ่งเป้าไปที่การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร คุณภาพสูง และระบบการชำระเงินสำหรับบริการของระบบนิเวศและปัจจัยภายนอกอื่นๆ

- การเกษตรในรูปแบบระบบนิเวศเกษตร ได้นำเสนอวิธีการและเทคนิคทางการเกษตรและแนวทางทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย ซึ่งช่วยให้เกษตรกรลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก และเพิ่มความยืดหยุ่นของระบบการเกษตร

- การเปลี่ยนปัจจัยการผลิตจากภายนอก (ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง เมล็ดพืช) ไปสู่การดูแลและการใช้บริการระบบนิเวศให้ดีขึ้นเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเปลี่ยนผ่านการเกษตรในรูปแบบระบบนิเวศเกษตร

- สนับสนุนการใช้ประโยชน์และการขยายพันธุ์ของพืชพันธุ์ท้องถิ่นและชนิดพันธุ์ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ โดยปรับให้เข้ากับสภาพท้องถิ่นที่เฉพาะเจาะจงและใช้เป็นพื้นฐานสำหรับอาหารที่อุดมด้วยสารอาหาร มีความหลากหลาย และดีต่อสุขภาพ

การเชื่อมโยงของเกษตรกรกับผู้บริโภค

การเพิ่มขีดความสามารถของผู้ผลิต เป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบการเกษตรในรูปแบบระบบนิเวศเกษตรเพื่อเพิ่มโอกาสให้เกษตรกรในการปกป้องแหล่งที่เหมาะสมในตลาด และได้รับราคาที่ยุติธรรมสำหรับผลผลิต บทบาทสำคัญของการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ (เช่น โครงการอาหารของโรงเรียน โรงอาหารสาธารณะ) ในการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงระบบอาหารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- การจัดหาสินค้าทางเกษตรกร (หรือกลุ่มเกษตรกร) ด้วยวิธีการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับมาตรฐานของความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม

- การจัดซื้ออาหารที่ผลิตตามมาตรฐานระบบการเกษตรในรูปแบบระบบนิเวศเกษตร ไม่เพียงแต่สร้างโอกาสทางการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ สินค้าคุณภาพสูงจากเกษตรกรในครอบครัวเท่านั้น แต่ยังช่วยให้มั่นใจได้ว่าจะสามารถเข้าถึงผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพและปลอดภัยสำหรับผู้บริโภคจากโครงการของรัฐบาล (ในราคาประหยัด)

ต้นแบบและแนวปฏิบัติทางการเกษตรรูปแบบระบบนิเวศเกษตรที่ประสบความสำเร็จ

การปฏิบัติทางการเกษตรรูปแบบระบบนิเวศเกษตรของเกษตรกรรายย่อย จากเกษตรกรในเอเชียในรูปแบบวิดีโอ

เหตุใดความรู้ทางการเกษตรรูปแบบระบบนิเวศเกษตรจึงมีความสำคัญ

- ความจำเป็นในการผลิตอาหารเพื่อสุขภาพโดยไม่ใช้สารเคมีทางการเกษตร ปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพของเรา และเสริมสร้างเศรษฐกิจและวัฒนธรรมในท้องถิ่น

- รูปแบบระบบนิเวศเกษตรเป็นทางเลือกเดียวสำหรับการทำฟาร์มอุตสาหกรรม
- รูปแบบระบบนิเวศเกษตรมีประสิทธิภาพเหนือกว่าฟาร์มทั่วไปถึงร้อยละ 80 แต่ต้องใช้ความรู้แบบ

เข้มข้น

เหตุใดวีดีโอจึงสำคัญ

- วีดีโอทำให้การฝึกอบรมที่ง่าย และมีประสิทธิภาพนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
- วีดีโอช่วยให้คนในชนบทได้เรียนรู้โดยไม่ต้องอาศัยสิ่งอำนวยความสะดวกจากภายนอก
- วีดีโอทำให้การเกษตรมีความดึงดูด น่าสนใจ และสนับสนุนการจ้างงานเยาวชน
- วีดีโอ ดูซ้ำและสามารถแชร์ข้ามพรมแดนได้
- วีดีโอเป็นสื่อที่ดึงดูดความสนใจและให้บริการในรูปแบบดิจิทัล

จากเว็บไซต์ (www.ecoagtube.org) ได้แนะนำวีดีโอเพื่อการเกษตร (Access Agriculture) มีมากกว่า 90 ภาษาทั่วโลก

ตัวอย่างโครงการของรัฐบาลที่ใช้สื่อในการเข้าถึงการทำเกษตร

1. เบนินและโตโก มีการใช้โปรเจกเตอร์ขนาดใหญ่ฉายวีดีโอในชุมชน
2. มาลาวี มีการส่งเสริมโครงการระดับประเทศโดยจ้างผู้ประกอบการรุ่นเยาว์
3. เคนยา มีการใช้วีดีโอในการช่วยส่งเสริมการเกษตร
4. เวียดนาม ลาว กัมพูชา และไทย ได้จัดทำวีดีโอในเรื่องพลีชีพในมันสำปะหลัง
5. อินเดีย จัดทำวีดีโอโดยใช้ภาษาท้องถิ่น เช่น ภาษาฮินดี กัณนาดา และเตลูกู เพื่อส่งเสริม

การเกษตรในรัฐต่างที่ภาษาแตกต่างกัน

ผลจากการสำรวจของการเข้าถึงการทำเกษตรจากรูปแบบวีดีโอ (ปี ค.ศ. 2021) พบว่า มากกว่าร้อยละ 30 มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น ผลผลิตที่ดีขึ้น การจัดการศัตรูพืช การปรับปรุงดิน การลดการใช้สารเคมี รายได้จากการทำการเกษตร สิทธิสตรีและเด็ก รวมถึงการพัฒนาความรู้และทักษะของเกษตรกร

2.2 ประสบการณ์/ประโยชน์ที่ได้รับ/การประยุกต์ใช้กับหน่วยงาน

☒ ต่อตนเอง

การเข้าร่วมโครงการก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมโครงการ โดยได้มีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับระบบเกษตรเชิงนิเวศ ในเรื่องการผลิตของการทำการเกษตรในรูปแบบนี้ การสร้างเครือข่าย การถ่ายทอดประสบการณ์ของเกษตรกรจากประสบการณ์ที่ถ่ายทอดให้แก่บุคคลที่สนใจ เรียนรู้การทำงานแบบกลุ่มโดยผ่านการทำงานผ่านระบบทางไกลกับผู้เข้าร่วมโครงการจากหลายประเทศสมาชิก

☒ ต่อหน่วยงาน/การนำมาประยุกต์ใช้กับหน่วยงาน

1. ความรู้เกี่ยวกับระบบเกษตรเชิงนิเวศจากประเทศสมาชิกที่นำมาแบ่งปัน ทำให้ได้แนวคิดมาต่อยอดกับภารกิจของต้นสังกัดได้ รวมถึงการสร้างเครือข่ายกับผู้เข้าร่วมโครงการจากประเทศเดียวกันและคนละประเทศ

2. สามารถนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่แก่บุคลากรอื่น ๆ ได้

2.3 ปัญหาและอุปสรรคในการอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้

ไม่มี

2.4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ไม่มี

ลงชื่อ ปณพ นพวิมล

(นางสาวเนตรนภา กาศวิเศษ)

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

ผู้รายงาน

วันที่ 9 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565

ส่วนที่ 3 ความเห็นของผู้บังคับบัญชา

(/) ทราบ

ลงชื่อ

(นายสมศักดิ์ สุขจันทร์)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนการ ไร่ที่ดิน

วันที่ 17 เดือน ก.พ. พ.ศ. 65